

Charakteristika a možnosti poznávania relevantnej bezpečnostnej udalosti

ÚVOD

Katedra policajných vied APZ v Bratislave pracuje na viacerých projektoch bezpečnostného charakteru, kde hľadá výsledné teoretické možnosti a následnú aplikáciu v činnosti Policajného zboru. Je to zároveň aj potvrdenie výsledkov o možnosť rozšírenia policajných činností, ako špecifickej potreby v bezpečnostných policajných zložkách.

Cieľovým zameraním tejto štúdie je podnet na vyvolanie diskusie odborných vedeckých inštitúcií k aplikácii nových vedeckých poznatkov a výstupov z výskumno - vývojových úloh kreovaných na Akadémii Policajného zboru v Bratislave a ich prepojenia do praktického výkonu činnosti policajného zboru.

Celkové smerovanie našej štúdie má určitú postupnosť, ktorú sme rozdelili do troch častí.

V prvej časti uplatňujeme teoretické vymedzenia vo všeobecnosti, s teoreticko-praktickým prechodom do druhej časti. Tretia časť po teoreticko-praktickej replike nadobúda výsledný projekčný produkt, s uplatnením oboch predošlých častí, v priamej konkrétnej aplikácii a s využitím záverečných výstupov medzinárodnej výskumnej úlohy **3/2004 – Metódy výskumu a vývoja policajných činností /výsk. VVÚ 130/**, kde sa realizácia uplatňuje v dvoch čiastkových úlohách /ČVVÚ – 1/3: „Modely vybraných policajných činností“/ a /ČVVÚ – 1/5: „Typové projekty výskumu a vývoja vybraných policajných činností“/.

Cieľ vedeckej štúdie

Cieľ a zameranie štúdie sme podriadili výstupom a čiastkovým cieľom v úlohách/ČVVÚ – 1/3 a ČVVÚ – 1/5/, ktoré priamo súviseli s policajnou činnosťou, a nami stanoveným cieľom - **dokonale poznať relevantnosť policajnej udalosti v činnosti služby poriadkovej polície a jej efektívnu elimináciu.**

Teoretické vymedzenie skúmania udalosti – poznávaním poznať

- 1 / poznávanie predmetnej udalosti, charakteristika, postupnosť a časová závislosť
- 2 / rozdielnosť vyšpecifikovaná znakmi a prvkami,
- 3 /metóda a forma zvolená k eliminácii relevantnej udalosti.

Praktická aplikácia teórie vo vybraných relevantných policajných udalostiach:

- 1 / Udalosť – rizikový futbalový zápas ŠK Slovan Bratislava – Spartak Trnava
- 2 / Udalosť – dúhový pochod

3 / Udalosť – futbalový zápas Európskej ligy UEFA – ŠK Slovan Bratislava – Videoton Fehérvár, označený ako rizikový.

Teoreticko-vedecké policajné poznávanie

Vymedziť relevantnosť poznania v predmete skúmania v policajných vedách, je v súčasnosti aktuálna otázka aj pre oblasť teoretickú a aj pre oblasť praktickú. Ak sa budeme striktnie pridržať postupnosti, že **poznávaním poznáme**, znamená to otvoriť široké spektrum policajných činností v poznávaní v tej najširšej forme vedných prameňov s absolútnym interdisciplinárnym prístupom tretieho tisícročia, s využitím historických prameňov polície. Je to najpravdepodobnejší predpoklad dopracovať sa cez teóriu k výsledku, **poznať** a následne **objasniť** protizákonnú činnosť.

V danom smere objektom policajného **poznávania** môžu byť osoby, veci, ich časti, vlastnosti, vzťahy a nespočetné množstvo ďalších poznávacích faktorov dotýkajúcich sa predmetného poznávaného subjektu. Povinnosťou v činnosti policajného zboru je správna orientácia a následná zorientovanosť v spleti rôznych vedných disciplín, aby bol vyšpecifikovaný optimálny postup prieniku tých vedných disciplín, ktoré najracionálnejšie otvoria priestor k **poznaniu a následnému objasneniu**. Práve na profesionálnom zosúladení klasických prístupov, alebo s použitím nových vedných prístupov, poprípade využitím metód paradigmov/zmenou základných ideových vzorov/,alebo vhodným preskupovaním postupov a prístupov sa môže policajný subjekt prepracovať k cieľu, teda k **poznaniu**. V aplikovanom policajnom poznaní sa odporúča v týchto postupoch akceptovať neopozitivismus/skúmame čo existuje čo poznáme/a vyhýbať sa neovereným experimentom.

Je možné uplatniť aj systém, že cez už zaužívané metódy policajnej praxe, ktoré boli vytvorené procesom **poznávania**, tento proces ovplyvňovať novými determinujúcimi faktormi podľa vytvorenej situácie, napr. logistikou, zákonnými procesnými normami, univerzálnymi postupmi, inovačnými metódami ale aj napr. skúmaním súčasnosti a budúcnosti, v snahe vytvoriť, zjednodušiť a urýchliť a aj prognostikovať podmienky reálneho efektívneho **poznávania**, napr. relevantnej policajnej udalosti.

Dôležitým determinujúcim faktorom, t.j. integrovanosťou vedných odborov vzniká poznanie, ktoré vykazuje vedecký charakter vlastností.

B. Seilerová tvrdí „poznanie vôbec a osobitne vedecké poznanie na jednej strane a hodnoty, hodnotenie na strane druhej sú špecifické nesúmerateľné oblasti duchovných aktivít“.¹

V tomto výroku cítime nevyhnutnosť a syntetizáciu pôsobenia ľudského konania a snahu o vstup do poznania humanizáciou vedných disciplín.

Pri vedeckom skúmaní môžu byť vytvárané rôzne názorové spektrá, hlavne pri a počas konštituovania poznávacích mechanizmov. Pre vedecké **poznávanie**, nie je prvoradé, kto koná, ale aký má poznávaním cieľ a aké metódy a metodológiu využíva na dosiahnutie stanoveného cieľa.

¹ Seilerová, B. (2000): Európska duchovná kultúra – veda a humanistické hodnoty. In: humanizácia životného prostredia a vzdelávania na technických univerzitách. Zborník vedeckých prác. Bratislava.

V charaktere policajného poznávania zohráva dôležitú úlohu jeho právna regulácia, ktorú vymedzujú zákony, predpisy nariadenia. Pri povrchnom hodnotení ich vplyvu je možné nadobudnúť dojem, že zužujú poznávací priestor. Je tomu tak preto, lebo neurčujú systémovo policajné činnosti, ale je vhodné ich chápať ako vymedzenie a rovnováhu v udelených kompetenciách, ktoré určujú charakter jednotlivých špecifických činností polície na dosiahnutie **poznania a objasnenia**.

Na základe analýzy nám dostupnej literatúry si dovoľujeme uviesť, že rozpracovanosť vedeckých, ale aj všeobecných teórií/Porada, Šimovček, Krajník, Metenko, Lisoň, Šimon, Holcr, Berži./, na činnosť polície motivovali a vyvolali plodnú diskusiu vo vedeckej obci na prepojenie a reguláciu právnych kompetencií na konanie polície. Väčšina vedeckých názorov sa prikláňa k názoru a podporuje myšlienku/ Pjassetzkého a Baraneka/² „vedecké výstupy ukazujú, že úprava najdôležitejších odvetví policajného konania, predstavuje podstatnú podmienku rozvoja vtedy, ak bude táto úprava moderná, rozsiahla a predovšetkým konzekventná, verifikovateľná a hlavne v plnom rozsahu jednomyselná a aplikovateľná do praxe. Naopak, zaostávanie práva, alebo nedokonalosť a kolíznosť zákonodarstva skomplikuje túto prax neurčitou týchto opatrení alebo metód, ako aj príčin a mechanizmov v aplikovaní policajnej činnosti, práve rozporom právnych noriem v rámci zákona, alebo nesúlalom so súvisiacimi normami iných zákonov. Právna úprava by tak mala vytvárať podmienky pre efektívnu účinnosť a efektívnosť konania v polícii. Musí byť v maximálne možnej miere flexibilná vo vzťahu k novej produkcii novo poznávaného.

Považujeme za správne k uvedenému dodať, že správnym nastavením teoreticko-praktických metód musí nastať priamočiarosť a súlad v procese - **poznávaním k poznaniu**. Rozhranie dvoch vedeckých rovín a to v rovine teoretickej a v rovine praktickej môže v určitých bodoch vykazovať zhodu. Čistejší je pohľad pred rozhraním v teoretickej časti, nakoľko sa zaoberáme základným vedným profilom, teda vedou o dianí. Tu môžeme teoreticky dianie skúmať, študovať, overovať, zdôvodňovať, opisovať, vysvetľovať, predvídať, prognózovať.....atď.

Ak by sme pokračovali v teoretických aktivitách dospeli by sme k dvom významným črtám a to k abstraktnosti a k určitým metodologickým úvahám, ktoré sú účelovo realizované v teoretickej rovine. To predovšetkým znamená, že v logickej postupnosti je možné si vytvoriť pojmový aparát ako základný segment pre použitie do skúmania praktickej vednej disciplíny v oblasti policajných činností.

V aplikačnej rovine už dodržiavame pojmovú metodologickú oblasť praktických vied, teda činnosť polície, alebo konanie polície. Z metodologického pohľadu tu ide o policajné konanie, ktorým sa zaoberajú a rozvíjajú špeciálne policajné vedy, ktoré dávajú konaniu, teda výkonu policajnej praxe návod na konkrétnu činnosť a efektívnosť. Toto konanie nie je statické, pretože sa menia metódy policajných činností, pričom sa v ich obsahu zachováva jadro, alebo metodika, ktorá sa ukázala v konaní ako účinná. To znamená, že je objektívnou nevyhnutnosťou rozlúčiť sa s niektorými tradičnými zaužívanými metódami v policajnej činnosti.

² Pjassetzky, A. G., Baranenko, B. I. (2001): O problémoch policajnej vedy na Ukrajine. In: Aktuálne problémy rozvoja policajných vied a policajnej praxe. 1. Rokovanie stálej medzinárodnej konferencie. APZ Bratislava, s.48.

Štúdiom a s overenými výstupmi výskumu a vývoja, s využitím skúseností z minulého policajného poznania, je potrebné zobrať všetko nové čo ponúka teória pre prax a samotná prax pre teóriu. To je predpoklad ďalšieho rozvoja metodológie praktických vied v priamom prepojení na činnosti policajného konania. Sme toho názoru, že tento rozvoj je možné považovať za jednu z dôležitých podmienok tvorby metodológie o praktických činnostiach policajného konania.

Mnohoročné skúsenosti s vývojových diagramov kriminality a neustále nové formy kriminality rozhodne podmieňujú a opodstatňujú výskumno-vývojovú oblasť, aby sa policajné vedy, či už v teoretickej, alebo praktickej rovine neustále zaoberali konkrétnym objektom a pružne dokázali reagovať na potreby spoločnosti.

Stav, štruktúra a dynamika kriminality, permanentná registrácia jej nových foriem je dostatočným impulzom pre neustále prehľbovanie **poznávania** a zdokonaľovanie v činnosti konania polície.

To objektívne súvisí v presadzovaní a zavádzaní nových netradičných metód do činnosti polície, podložených vedeckým potenciálom teoretickej aplikácie, ako dôkazu využitia netradičného postupu pri riešení relevantnej policajnej **udalosti**, za použitia metodológie praktických vied.

Udalosť ako základ pre skúmanie v činnosti služby poriadkovej polície

Udalosť môžeme charakterizovať ako jav, dej, proces, ktorý sa pripravuje, vzniká, má svoj priebeh, trvanie (existenciu). Priebeh udalosti je sprevádzaný kvantitatívnymi a kvalitatívnymi zmenami v kontexte kritických bodov vývoja v danom časovom horizonte a v mieste pôsobenia udalosti. Tento proces priamo, resp. sprostredkovane podmieňuje vznik relevantnej skutočnosti pre činnosť služby poriadkovej polície.

Z hľadiska praktických potrieb udalosť, z policajno-bezpečnostného pohľadu je možné hodnotiť ako faktický stav vzťahov, väzieb a rôznych súvislostí vzájomne pôsobiacich v podmienkach konkrétneho prostredia, pre zachovanie, alebo obnovenie verejného poriadku.

Reakcia služby poriadkovej polície na danú udalosť je vyvolaná relevantnosťou, charakteristickými **znakmi a prvkami**. Pri jej riešení služba poriadkovej polície okamžite musí reagovať vhodne zvolenou **metódou³ a formou**, za podmienok dodržania zákonných noriem.

S ochranou verejného poriadku a jeho zabezpečením súvisí potreba poznávania a skúmania udalosti, za podmienok rešpektovania legislatívneho rámca, ktorý posúva proces udalosti do roviny, ako jedného z najvýznamnejších faktorov teoreticko-praktického významu v službe poriadkovej polície⁴. Pri udalosti je potrebné prioritne poznať jej charakteristické javové vlastností, postupnosť, časovú závislosť/znaky, prvky/. Toto **poznanie** vytvorí priestor pre určenie metódy a formy pre jej riešenie. Čím je presnejšie (aktuálne, objektívne) poznanie o udalosti, tým

³ Srov: MACEK, P., a kol. **Pořádková činnost policie**. Praha: Police History. 2008, s. 46. ISBN-978-80-86477-45-9

⁴ Srov: HRUDKA J., ZÁMEK, D., a kol. **Organizace a činnost policejních služeb : stav k 1.1.2012** Praha: Police history, 2012. s. 55 ISBN 978-80-86477-56-5.

účinnejšie, efektívnejšie, pravdivejšie a rýchlejšie je **poznanie** a následok objasnenie.

Ak tvrdíme, že znaky a prvky určujú jadro podstaty udalosti, tak paralelne aj signalizujú jej vývoj, teda vlastne predurčujú nasadenie metód a foriem k danej udalosti.

V praxi pri poznávaní udalosti, policajné subjekty aby poznali a objasnili sú oprávnení v zmysle zákonných noriem aplikovať celý komplex metód. Ich postupnou aplikáciou (postupným pridávaním, vylučovaním alebo zlučovaním poznávacích metód) poznávanie zužujú, spresňujú informácie o charakteristike udalosti, čím predchádzajú vzniku entropie/neurčitosti/ pri poznávaní udalosti. Ide o cieľavedomú činnosť, ktorej účelom je poznanie objektívnej reality, t.j. identifikovanie toho, čo objektívne existuje a čo má znaky a prvky policajnej relevantnosti udalosti. Táto relevantnosť vlastne vyvolá potrebnú reakciu v podobe zvolenej metódy a k nej prislúchajúcej formy alebo foriem činnosti služby poriadkovej polície.

Vo vzťahu k poznávaniu danej udalosti jeho subjekty musia realizovať vnútorne nerozporný proces, ihneď musia nadväzovať kroky postupnosti obsiahnuté v metóde alebo v kombinácii metód a ich formách regulovaných zákonnými normami pre službu poriadkovej polície.

Ak policajne relevantnú udalosť charakterizujeme tak, že je špecifikovaná znakmi a prvkami /signalizujú nám o akú udalosť ide/, nastáva aplikačná časť nasadenia metódy a foriem.

Podľa danej udalosti a jej situačných potrieb ktoré sú udalosťou vyvolané, automaticky vytvárajú priestor aj pre činnosť iných subjektov /integrovanej záchranný systém, mestská polícia, zdravotná služba..atď./, čím sa využíva efektívnosť času a zabraňuje sa duplicitným úkonom.

Z týchto úvah vyplýva že správnym nastavením popisovaných parametrov, profesionálnym prístupom a iniciatívou spojenou s kvalitným výkonom služby sú priebehy vzniku, trvania a vyriešenia policajne-relevantnej udalosti zákonne a časovo zvládnuteľné.

Celkovým zhodnotením teoreticko-praktickej činnosti, je možné využiť aj matematické vyjadrenie. To sumarizuje teoretické pravidlá **poznávania**/signalizácia znakmi a prvkami/, a ich výsledok rieši praktickým výkonom/zvolenou metódou a formou/.

$$U = \frac{Z + P}{M + F} \rightarrow E$$

U – udalosť
Z – znak
P – prvok
M – metóda
F – forma

Udalosť' = $\frac{\text{fanúš.v dresoch} + \text{narúš.verejného poriadku}}{\text{repres.metóda} + \text{nasad.poriad.jednotiek}} \rightarrow E$

E – eliminácia

Výsledkom je vlastne teoretické vyjadrenie a praktická eliminácia, alebo vyváženosť vyriešenia policajno-relevantnej udalosti.⁵

Pre klasifikáciu udalosti je možné využiť celý rad kritérií. Najdôležitejšie charakteristiky poznávania sú:

- charakter udalosti,
- spôsob zavinenia udalosti – subjekty udalosti,
- právne posúdenie udalosti,
- spoločenské posúdenie udalosti,
- pôsobenie následku udalosti, čo udalosť spôsobila –dôsledok,
- škody a straty – vyčíslenie
- prijatie následných opatrení.

Napr. ak posudzujeme udalosť ako trestný čin, musí vykazovať znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu, uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. Je to udalosť nebezpečná pre spoločnosť a aj pre jednotlivca. Ide o materiálny znak trestného činu.

Takáto udalosť sa vyznačuje aj svojimi inými typickými znakmi a prvkami, ktoré udalosť determinujú, špecifikujú a určujú, napr. o aký druh udalosti ide atď.

Prvkom je napr. objekt na ktorý bolo pôsobené silou alebo ešte je pôsobené, spôsob pôsobenia, zmeny ktoré nastali v priebehu pôsobenia atď. Iné determinujúce faktory ktoré charakterizujú udalosť môžu byť napr. viaceré miesta činu, na ktorých v danej udalosti došlo.

Tieto miesta činu nemusia mať v udalosti totožný charakter, čím vytvárajú rôznorodosť aj v posudzovaní z policajného hľadiska. Tu má práve praktické využitie použitý vzorec, nakoľko môže aplikačne určiť odlišnosť a podmienky potreby toho ktorého miesta činu a jeho adekvátneho riešenia.

Praktická aplikácia teórie v konkrétnych udalostiach

V rámci naplnenia podstaty a demonštrovania uplatnenia teoretických poznatkov a úvah tejto vedeckej štúdie, za aktívnej spolupráce Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave, Odboru služby poriadkovej polície, sme skúmali celý rad policajných udalostí. Z hľadiska nášho zámeru sme vybrali tri relevantné policajné udalosti uvedené na str. 2.

Analýza a charakteristika udalostí

Všetky tri vybrané udalosti riešilo krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave, vždy na základe praktických skúseností, interných noriem, organizačného poriadku a v rámci už osvedčených podmienok ktoré sa očakávali pri jednotlivých udalostiach.

Dokumentačne je podložená postupnosť pred každou uvedenou udalosťou, ktorá začína zvolaním koordinačného orgánu. Poradu vedie policajný dôstojník

a pozýva zainteresované zložky, ktoré sú pre danú udalosť potrebné. Zložky sú z interného prostredia polície, ale aj z vonkajšieho prostredia. Tu sa stanovujú podmienky organizačných postupov bezpečnostných kritérií a zodpovednosť za ich plnenie, vrátane komplexného technicko-organizačného zabezpečenia a logistiky.

Krajské riaditeľstvo má možnosť podľa čl. 3 ods. 4 a čl. 3 odst. 5 nariadenia prezidenta Policajného zboru č. 10/2009 o činnosti pohotovostných policajných útvarov odborov poriadkovej polície žiadať nasadenie síl a prostriedkov Pohotovostných policajných útvarov odborov poriadkovej polície aj z iných krajských riaditeľstiev Policajného zboru.

Vybrané udalosti patria do kategórie s hodnotením podľa § 3 ods. 3 písm. e) zák. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných podujatí s bezpečnostným rizikovým profilom, s presným dátumom konania, s naplánovaným obsahom, teda je známe **jadro udalosti, význam udalosti, miesto konania udalosti, spoločenské zaradenie udalosti.**

Pri športových udalostiach s medzinárodnou účasťou – udalosť č. 3, členské štáty Rady Európy pre športové podujatia, hlavne pre futbalové zápasy, prijali 19. 8. 1985 dohovor o násilí a neviazanosti divákov počas športových podujatí pod č. 120/1985, s cieľom zamedzenia násilia na futbalových štadiónoch.

V tomto dohovore sú jasne stanovené pravidlá pre činnosť poriadkových polícií k zabezpečeniu vypracovania bezpečnostných projektov k realizovaniu na predchádzanie a zvládnutie násilia a neviazanosti divákov.

Slovenská republika pristúpila k uvedenému dohovoru 1. 7. 1993, vydaním oznámenia č. 295/1993 Z. z. Ministerstva zahraničných vecí SR.

Skúsenosti s výkonom a uplatnením zásad v daných rizikových udalostiach sú v EU rôzne, a aj prístup a činnosť policajných zložiek sa nedá univerzálne predpísať, pretože aj členské štáty nemajú zjednotenú legislatívu, organizáciu policajnej činnosti a postupy pri zásahových jednotkách.

Vo všeobecnosti však v zásadných otázkach musí byť jednotnosť, spolupráca a uplatnenie nostrifikácie najmä v členských štátoch EU.

Udalosť č. 1 sa dá charakterizovať ako nešportová klubová rivalita, nekonečný boj proti hlavnému mestu, vybudovanie sa určitých mládežníckych radikálnych skupín, prestíž v športových kluboch a v športových kruhoch, seberealizovanie slabých osobnostných prvkov u jednotlivcov, chybné historické nedostatky a chyby vedenia futbalového Zväzu, využitie takejto príležitosti k demonštrácii sily a násilníctva.

V prípravnej fáze pri organizovaní bezpečnostných opatrení boli vydané žiadosti riaditeľom Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave na poskytnutie síl a prostriedkov aj na iné zložky MV SR./ KR PZ Nitra, KR PZ Trnava/. Do akcie sa zapojili aj mimo rezortné zložky/mestská polícia, usporiadateľské zložky, SBS/.

Priebeh udalosti sa vyznačoval drobnými incidentmi/výtržnosťami/kde polícia použila donucovacie prostriedky podľa § 51 odst. 1 písm. a), písm. b), písm. d) zák. č. 171/1993 Z. z. na udržanie verejného poriadku.

Udalosť č. 2 môžeme charakterizovať ako neobvyklú udalosť ktorá reprezentuje vyjadrenie svojej opodstatnenosti a prezentáciu zaradenia sa do

spoločnosti s požiadavkou uznania svojich práv neheterosexuálnych ľudí, ich sociálnu a politickú rovnosť.

Podľa odborných kruhov Slovensko patrí medzi krajiny EÚ s najvyššou úrovňou **antipatie** spoločnosti namierenej na neheterosexuálne menšiny.

Dúhový pochod v Bratislave bol organizovaný občianskym združením „Queer Leaders Forum „prakticky sa konal tretí krát, raz v r. 1910, 2011 a 2012. Názov vychádzal z viedenského modelu, tkz. pochodu“ Regenbogenparade – Rainbow parade.

V roku 2010 bolo podľa štatistických správ zadržaných 29 extrémistov, počet účastníkov pochodu bol cca. 600 – 1000. Udalosť narušilo približne 100 odporcov. Druhý pochod Slovak Spektator bol zaznamenaný v počte cca. 1000 účastníkov, zaznamenaných bolo cca. 40 odporcov pochodu, polícia zadržala 16 osôb. V treťom prípade r. 2012 bolo cca. do 800 účastníkov a cca. 50 odporcov, 2 osoby boli zadržané.

Táto udalosť bola podrobená aj dohľadu EU. Výstupy výskumu teamu GODIAK, zložený s medzinárodnej expertnej skupiny EU, sú zaznamenané v terénnej štúdie 8/10 Bratislava, 9. 6. 2012 kde je hlavnou myšlienkou projektu integrovanie operatívnej policajnej praxe a postavenie základov medzinárodnej inštitucionálnej spolupráce.

Pri udalosti č. 2 je potrebné spomenúť, že zhromažďovacie právo je zakotvené v článku č. 28 Ústavy Slovenskej republiky, kde sa uvádza, že právo na zhromažďovanie je zaručené.

Zhromažďovanie sa nesmie podmieňovať povolením orgánu verejnej správy. Musia byť zabezpečené podmienky na vykonanie zhromaždenia na verejných priestranstvách t.j. udalosť musí byť dopredu oznámená, že sa jedná o demonštráciu na verejnom priestranstve.

Udalosť č. 3 sa podobá svojim zameraním na udalosť č. 1 ale odlišuje sa novými prvkami, ako sú xenofóbia, extrémizmus, rasová nenávisť, historické korene nadvlády Rakúsko – Uhorskej monarchie, ktoré sa prenášajú z generácie na generáciu a sú podporované ultra-nacionalistickými skupinami, žiaľ aj niektorými politickými subjektami, atď.

I keď sme naznačili, že udalosť má podobný charakter ako udalosť č. 1, odlišuje sa o nové prvky, musíme pripomenúť, že sa jedná o medzinárodný klubový zápas, teda do popredia idú aj cezhraničné prvky.

Samozrejme pribúda prvok spolupráce so zahraničným Policajným zborom, možná kontrola na hraniciach, letisku, Informačné toky atď. Prípravná fáza prebehla podobne ako pri udalosti č. 1, z písomných materiálov sa dala zistiť väčšia organizátorská zainteresovanosť.

Pri všetkých troch udalostiach, považujeme **rizikový faktor** ako situačnú charakteristiku činnosti, kde je výsledok neistý a v prípade neúspechu hrozia nepriaznivé spoločenské dôsledky.

Vo všeobecnosti riziko vzniká a existuje v prostredí, ktoré definujeme reálnym časom a priestorom./ platné vo všetkých troch predmetných udalostiach/. Môžeme

konštatovať že všetky tri udalosti patria do kategórie rizika a teda existuje potenciálna možnosť narušenia verejného poriadku.

Poznávanie udalostí po univerzálnych charakteristických skutočnostiach postupne prechádza do druhej fázy a to je **špecifikácia** udalosti, kde na základe znakov a prvkov je signalizovaná tretia fáza t.j. **poznávaním sme poznali** a vytvorili sme si priestor pre **metódu a formu**, na uskutočnenie rozhodnutia o úspešnej eliminácii udalosti..

I keď sa v uvedených udalostiach objavujú spoločné univerzálne paralely predsa sú odlišnosti na ktoré je treba reagovať hlavne z bezpečnostného a spoločenského hľadiska. To je práve určenie správnej metódy a formy k eliminácii relevantnej policajnej udalosti.

Celému procesu poznávania samozrejme predchádzajú ďalšie významné okolnosti ako sú:

- informačné toky získavané operatívnou cestou o udalosti
- spolupráca s usporiadateľmi a aktérmi udalostí
- vytypovanie bezpečnostných rizík pre účastníkov na udalosti, presunom na miesto udalosti ,príchodom na miesto udalosti, čas trvania udalosti a ukončenie udalosti.

Poznávanie týchto rizikových udalosti nechápeme ako neznámu skutočnosť, ale postupným poznávaním znakov a prvkov, ako známu skutočnosť s možnými novými zmenami, ktoré môžu byť vytvorené pred, počas priebehu, alebo na konci udalosti.

Na základe preverených informácií je potrebné stanoviť postupnosť a prioritu daných nových bezpečnostných skutočností a zoradiť ich podľa dôležitosti do reálnych časových limitov vždy podľa charakteru tej ktorej udalosti.

Použitím signalizačných indícií ako sú znaky a prvky je potrebné vyšpecifikovať operatívne aj realizačnú metódu a formu prislúchajúcu k danej okamžitej situácii ktorá sa môže v udalosti vyskytnúť.

Stanovili sme si nasledovné hypotézy:

- 1) bola úloha prevencie adekvátne k daným udalostiam
- 2) aká bola praktická policajná činnosť s pohľadu kvantitatívneho a kvalitatívneho /množstvo nasadených síl a prostriedkov/.

Priebeh výskumu

Touto vedeckou štúdiou a teoretickým prístupom sme prehodnotili už vykonanú policajnú činnosť na daných udalostiach a z výsledkov výskumu chceme poukázať na možné zefektívnenie, výkonu činnosti Policajného zboru.

Z preštudovaných materiálov z policajných zdrojov a priamej účasti na týchto udalostiach je možné konštatovať, že Policajný zbor všetky predmetné udalosti, až na drobné incidenty vyriešil.

Výskum bol cielene zameraný na činnosť služby poriadkovej polície, pre tri udalosti, pri ktorých sa predpokladalo hromadné narušenie verejného poriadku.

Objavovali sa prvky narušovania verejného poriadku, ale včas boli represívnou metódou neutralizované.

Môžeme hovoriť, že nedošlo k hromadnému narušeniu verejného poriadku, samozrejme za predpokladu určitých obmedzení pre nezúčastnené obyvateľstvo. /Zastavená doprava, obmedzenie pohybu chodcov, odklon hromadnej dopravy, obmedzenie predaja alkoholu vo vybraných predajniach atď./

Výskum bol uskutočnený v dvoch fázach. V prvej fáze boli vyhodnotené dostupné materiály písomných foriem ku každej jednej udalosti. Práca spočívala na overovaní zákonných a interných noriem pri všetkých úkonoch ktoré dokumentovali činnosť polície. Porovnávané boli aj materiály z krátkej minulosti, obdobie troch rokov, u podobných udalostí.

Prehodnotené boli aj znaky a prvky až na minimálne rozdiely vykazovali, signalizovali, podobnosť. Rozdiely sa prejavovali hlavne v stúpajúcej agresivite fanúšikov a vo zvýšených napáchaných materiálnych škodách.

V druhej fáze bol porovnaný prístup v činnostiach Policajného zboru od začiatku akcie až po ukončenie.

Pri udalosti č. 2 náš výskum pri Dúhovom pochode pre r. 2012 potvrdil výstupné kritériá výskumu teamu GODIAK v sledovaných parametroch o činnosti Policajného zboru v bodoch, 2 /, 3 /, naše poznanie je rozšírené o body, 1 /, 4 /, 5 /, 6 /.⁶

- 1 / Operatívna práca v tejto udalosti nenaplnila svojimi informáciami potrebné údaje / neboli informácie pre riadiacich pracovníkov o nízkom počte odporcov /,
- 2 / Neodhadnuté sily a prostriedky / zbytočne vysoký počet policajtov /
- 3 / Nedostatočná vybavenosť určených policajtov do udalosti /kombinovaná rôznorodá ustrojenosť, nejednotná skupinová výzbroj a výstroj /,
- 4 / Policajti neboli oboznámení s bezpečnostným projektom / nastúpili neoboznámení so svojimi úlohami napr. pri zmene situácie, zmene trasy pochodu /,
- 5 / Nie sú dostatočne spracované a obnovované typové bezpečnostné projekty na jednotlivé už očakávané udalosti /teória racionálnej voľby – parametrická racionalita /.
- 6 / Nasadenie síl a prostriedkov polície z iných krajov je diskutabilné, nakoľko príslušníci nepoznajú celkový zámer, nie sú spoločne cvičení a nedokážu operatívne reagovať na zmenu situácií v udalosti.

Ak konštatujeme že Policajný zbor udalosti vyriešil, musíme si položiť otázku, za akých okolností, za akých podmienok, aká bola logistika pri riešení udalostí :

- Výskum potvrdil nízku mieru zodpovednosti vo všetkých troch prípadoch u usporiadateľov, žiadateľov, organizátorov, ktorá nie je v dokumentačných materiáloch jasne stanovená.
- V prípravnej fáze celého podujatia nebolo ani raz zadokumentované hľadisko preventívnych aktivít. / napr. vôbec sa žiadnej porady nezúčastnili mediálne prostriedky, neboli využité propagačné prostriedky k prevencii/.

⁶ Správa s terénnej štúdie 8/10 (2012): Dúhový pochod, Bratislava, 9. 6. 2012, Výskumný team Godiak s.6-41.

- O slušnom správaní je už počas udalosti hovoriť neskoro, upozorňovanie na štadióne skôr u určitých agresívnych skupín vyvolalo opačnú posmešnú reakciu, až aroganciu.

Vyhodnotenie stanovených hypotéz

Prvá hypotéza potvrdila celkovú nepripravenosť v oblasti prevencie. Jednotlivé kluby a aj samotní športovci nedávajú príklad proti násiliu, nepropaguje sa slušnosť, v niektorých prípadoch sa zdá že chovanie fanúšikov je podporované aj formou nezdravej rivality a neúcty k hodnotám.

Druhá hypotéza bola prakticky vyhodnotená najmä pri udalosti č. 2 a kvantita nasadených prostriedkov a systém logistiky sa pri ekonomických úvahách nesmie tiež zanedbávať. Je pravdou že mierne predimenzovanie kvantity dokáže bezpečnejšie zvládať situáciu v danej udalosti, ale riadiaci pracovníci musia pracovať aj s operatívnymi informáciami a nájsť efektívnu a správnu metódu a formu k riešeniu udalosti. V písomných materiáloch sa neobjavili požiadavky na informačné toky na Národné futbalové informačné stredisko, ktoré je zriadené v členských štátoch EU na základe rozhodnutia Rady 2002/348/SVV z 25. Apríla 2002, tento predpoklad bol pri udalosti č. 3, ktorá mala medzinárodný športový rizikový faktor.

Sumárne výsledkové odporúčenie

- zjednotiť legislatívne opatrenia v rámci EU tak, aby umožňovali osobám ktoré spáchajú trestný čin alebo priestupok, boli stíhaní zodpovedajúcimi trestami, alebo administratívnymi opatreniami,
- zabezpečiť spoluprácu a výmenu informácií medzi dotknutými policajnými zbormi v zahraničí /vykonávať kontrolu uskutočnenia/cez Národné informačné centrá,
- pripraviť profesionálnu zásahovú jednotku s dostatočným personálnym zabezpečením, výzbroj a výstroj prispôbiť na rôzne účelové situácie,

Záver

Z celkového pohľadu a prehodenia činnosti Policajného zboru sme sa snažili teoretické a teoreticko - praktické výstupy aplikovať do priameho výkonu služby poriadkovej polície kde sme si výskumom overili jednotlivé postupnosti v činnosti Policajného zboru, na krajskej úrovni riadenia.

Z výstupných výsledkov z medzinárodnej integrovanej vedeckej úlohy „**Metódy výskumu a vývoja policajných činností**“ sme sa snažili o posúdenie základov činnosti Policajného zboru v Slovenskej republike a o etablovanie sa do medzinárodnej inštitucionálnej spolupráce policajných zborov v rámci EU.

Literatúra

AUGUSTÍN, P. *Poriadková polícia*. Bratislava: 2013 Akadémia PZ, s. 7. ISBN 978-80-8054-554-3.

HRUDKA J., ZÁMEK, D., a kol. **Organizace a činnost policejních služeb : stav k 1.1.2012** Praha: Police history, 2012. 234 s. ISBN 978-80-86477-56-5.

MACEK, P., a kol. **Pořádková činnost policie- obecná část (druhé upravené vydání)**. Praha: Police History. 2008, 87s. ISBN-978-80-86477-45-9

MACEK, P. FILÁK, A. *Základy teorie policajně bezpečnostné činnosti*. Praha: Police History, 2004, s. 62.

STACHO, P., FILÁK, A., **Teoretické východiská k vymedzeniu pojmu verejný poriadok**. In *Bezpečnostní teorie a praxe*. zvl. číslo. Praha: Policejní akademie ČR, 2000, s. 367-375. ISSN 1211-2461.

RESUMÉ

Riešenie relevantných udalostí Policajným zborom, hlavne pri hromadnom narušení verejného poriadku tvorí nosný základ štúdie. Uplatnením vedeckej teórie a aplikovanie tejto teórie do praxe bol hlavný zámer štúdie pre činnosť služby poriadkovej polície. V štúdii sme uplatnili výstupy z medzinárodnej integrovanej vedecko - výskumnej úlohy „ **3/2004 - Metódy výskumu a vývoja policajných činností /výsk. VVÚ 130/**, na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

Kľúčové slová: policajné poznávanie, policajné poznanie, udalosť, relevantná udalosť, riziko, rizikový faktor, znak, prvok, metóda, forma, agresivita, eliminácia.

SUMMARY

Solving the relevant situations by police forces, especially in the cases of collective public order disturbances, creates the base of this study. Applying the scientific theory and application of this theory into the practice of riot police was the main intention of the study. The outputs gained from integrated international scientific research project of Academy of the police forces 3/2004 (no. VVÚ 130) - "Methods of research and development of the police activities" was applied in this study.

Key words: police cognition, police knowledge, event, relevant event, risk, risk factor, character, element, method, form, aggressiveness, elimination.

*Doc. Ing. Pavol Augustín, CSc,
Katedra policajných vied
Akadémia Policajného zboru Bratislava*